

Aan: leden van de gemeenteraad van de gemeente Drimmelen

I.a.a.: het college van B&W en de gemeentesecretaris

Betreft: **keuze onderzoeksonderwerp rekenkamer; onderzoeksplan 2024**
29 maart 2024

Geachte raadsleden,

Per brief van 4 december 2023 heeft de Rekenkamer bij alle fracties een uitvraag gedaan naar onderzoeksonderwerpen voor het onderzoeksplan 2024. Deze uitvraag heeft vijf onderwerpen opgeleverd.

Via 't Carrillon van 3 januari jl. hebben we ook de burgers van de gemeente Drimmelen de mogelijkheid geboden onderwerpen aan te dragen. Dit heeft één reactie opgeleverd.

Deze zes onderwerpen zijn twee maal besproken: in het presidium van 21 februari en op 20 maart jl. Hierbij waren ondergetekende en Rob Malag van de Rekenkamer aanwezig.

Namens de Rekenkamer wil ik, rekening houdend met de resultaten van het overleg in het presidium van 20 maart, een terugkoppeling doen. Deze terugkoppeling gaat in op de ingediende onderwerpen en het besluit van de Rekenkamer hierover. Wat waren de ingediende onderwerpen?

Vanuit de fracties:

1. Communicatie en betrokkenheid met inwoners
2. Cultuurbeleid
3. Energietransitie
4. Maatschappelijke accommodaties
5. Effectiviteit 'voorliggend veld' sociaal domein

Vanuit een inwoner:

6. Kunst en Cultuur

De nadere toelichting hierop en ons commentaar erbij treft u hierna aan ([bijlage 1](#)).

Om te komen tot een keuze maakt de Rekenkamer gebruik van onderstaande criteria:

Selectiecriteria (zie: art. 4 van het Onderzoeksprotocol Rekenkamer West-Brabant):

De Rekenkamer kiest uiteindelijk onderwerpen die in belangrijke mate voldoen aan o.a. de volgende selectiecriteria:

- a. Het onderwerp moet leiden tot een onderzoek dat bijdraagt aan de missie van de Rekenkamer;

- b. Het onderwerp moet betrekking hebben op de doelmatigheid, doeltreffendheid of (indien daar aanleiding toe is) rechtmatigheid van het beleid;
- c. Het onderwerp heeft een substantieel financieel, maatschappelijk en/of politiek belang;
- d. Het moet door de gemeente te beïnvloeden beleid betreffen;
- e. Er is sprake van een financieel, bestuurlijk of maatschappelijk risico;
- f. Het onderwerp heeft toegevoegde waarde;
- g. Het onderwerp moet voor de Rekenkamer haalbaar zijn, dat wil zeggen dat het past binnen haar financiële en organisatorische mogelijkheden.

Keuze

Wij constateren dat onderwerpen 1, 3, 4 en 5 onderzoekwaardig zijn. Wel zijn we van mening zijn dat onderwerp 1 thans niet geschikt is voor onderzoek in 2024 gezien de ontwikkelingen of nog te nemen stappen bij dit onderwerp. Onderwerp 3 nodigt uit om een gemeenschappelijk onderzoek in West-Brabant te overwegen. Terwijl er naar onderwerp 4 al onderzoek gedaan wordt n.a.v. een door uw raad aangenomen amendement op de begroting 2024. Wij gaan hierop in bij onze reactie per onderwerp.

Onze conclusie is dat **onderwerp 5, Effectiviteit voorliggend veld sociaal domein** het meest recht doet aan de criteria en de grootste toegevoegde waarde heeft voor de inwoners van Drimmelen omdat het een groot maatschappelijk en politiek belang heeft. Dit heeft ook de steun van het presidium. Het is echter wel de vraag welke scope dit onderzoek zou moeten hebben. Vandaar dat we dit thema nog verder zullen gaan inkaderen.

Vervolg

De Rekenkamer is voornemens om een kort vooronderzoek te doen om het thema beter in beeld te krijgen, teneinde de precieze scope van het onderzoek te bepalen. Daarbij zal ook een rol spelen de mate dat de scope past binnen de financiële mogelijkheden van de Rekenkamer (zie ook selectie criterium g).

Dat zal uitmonden in een concept-onderzoeksopzet.

Wij stellen voor om samen met een klankbordgroep vanuit de raad de onderzoeksopzet te verdiepen. Nadien zal de onderzoeksopzet aan uw raad ter kennis worden gebracht.

Wij kunnen u op dit moment nog geen indicatie geven op welke moment wij met de klankbordgroep in overleg treden, noch wanneer wij onze concept-onderzoeksopzet gereed zullen hebben.

Mocht u nog vragen naar aanleiding van deze brief hebben, kan kunt u die ons stellen via onze secretaris, mevr. Van Broekhoven, secretaris@rekenkamerwestbrabant.nl

Met vriendelijke groet,
namens de Rekenkamer,

Frits van Vugt (voorzitter), mede namens Rob Malag (contactpersoon voor Drimmelen)

Bijlage 1

Onderwerpen aangedragen vanuit de fracties

1. Communicatie en betrokkenheid met inwoners (SAMEN Drimmelen)

Toelichting fractie

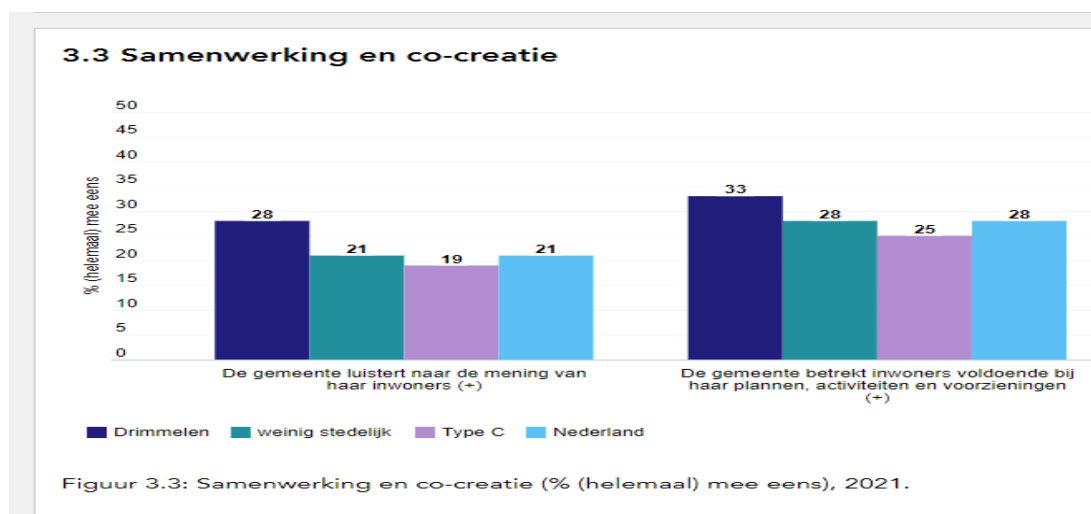
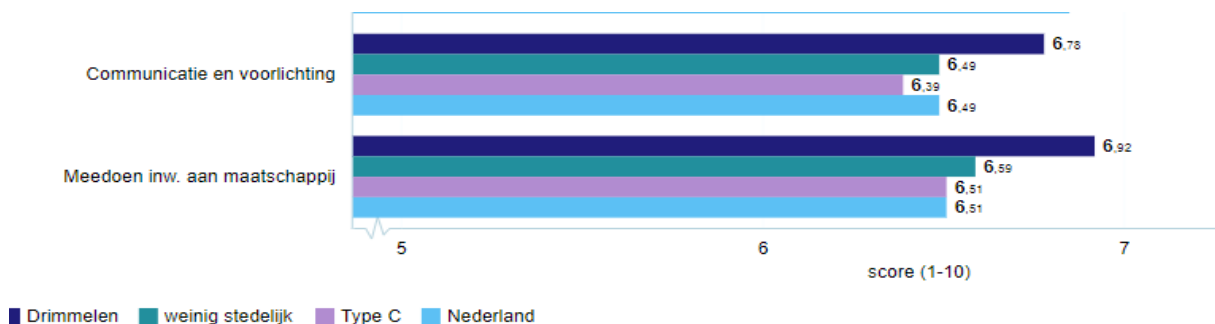
Er is in onze ogen te weinig communicatie met de inwoners. Ze worden te weinig betrokken bij de beslissingen die in de gemeenteraad en door het college worden genomen. Zijn er mogelijkheden om deze communicatie op een hoger plan te trekken?

Reactie rekenkamer

De relatie met de burger is voor elke gemeente belangrijk en daarom ook altijd een goed onderwerp voor een rekenkameronderzoek. Een onderzoek kan specifiek gaan naar bijvoorbeeld hoe de communicatie met de inwoner is, hoe wordt de burger geïnformeerd of hoe wordt de burger betrokken bij besluiten. Hoe participeert de burger.

In 2021 is er een de gemeente Drimmelen een burgerpeiling geweest. Als we naar de uitkomsten kijken scoort de gemeente Drimmelen op de onderwerpen communicatie en het betrekken van de inwoners bij haar plannen beter dan vergelijkbare gemeenten en het gemiddelde van Nederland. Deze postieve afwijking geldt ook voor Waardering samenwerking gemeente met inwoners

(bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/viewer/report?id=wsjg_bp&inp_geo=gemeente_1719)

De rekenkamer is op de hoogte gesteld dat het onderwerp (betrokkenheid van inwoners bij de politiek en in de besluitvorming) op dit moment wordt meegenomen in de werkgroep die ingesteld is (vernieuwing lokale democratie) en hiermee aan de slag is gegaan. Daarnaast is bij ons bekend dat het college bezig met een participatieverordening en participatiebeleid. Dat wordt in februari in de raad besproken en voorgelegd.

Ondanks dat het onderwerp voor een onderzoek in aanmerking kan komen achten we het op dit moment te weinig van toegevoegde waarde om een onderzoek te gaan doen. Het is wel een onderzoek dat op de groslijst blijft omdat de rekenkamer het belang van dit onderzoek onderschrijft echter niet op dit moment. Mogelijk wel als het nieuwe participatiebeleid na enige jaren aan een evaluatie toe is of (hopelijk niet) de uitkomsten van een burgerpeiling hiertoe uitnodigen.

2. Cultuurbeleid (SAMEN Drimmelen)

Toelichting fractie

"In hoeverre werkt de gemeente structureel aan het cultuuronderwijs? Het is wetenschappelijk bewezen dat mensen die met cultuur bezig zijn ook maatschappelijk verantwoord bezig zijn. Het is in mijn ogen daarom een taak van de gemeente om dit structureel op te zetten. Ik denk dan bv aan het opzetten van een muziekschool en een opleidingsmogelijkheid m meer te doen met tekenen of handvaardigheid."

Reactie rekenkamer

In het coalitieakkoord wordt tweemaal verwezen naar dit onderwerp.

 <p>gende bouwkosten betrekken we hierin.</p> <ul style="list-style-type: none">• We blijven de vorming en ontwikkeling van Integrale Kind Centra ondersteunen en kijken met het onderwijs hoe we cultuur, muziek en sport daaraan kunnen toevoegen. Een incidentele financiële impuls hiervoor is denkbaar.	<p>lokale (gemeentelijke) cultuur.</p> <ul style="list-style-type: none">• We continueren en versterken cultuureducatie, waarbij cultuur en historie van onze dorpen en de regio een belangrijk thema is.
---	---

We hebben geen documenten inzake cultuuronderwijs aangetroffen ook hebben we geconstateerd dat dit onderwerp niet een terugkomend onderwerp is in de gemeenteraad. Op zich is dit al een reden voor een onderzoek waarbij een vraag zou kunnen zijn op basis waarvan zijn beide afspraken in het coalitieakkoord gekomen. We hebben de indruk dat cultuurbeleid in het algemeen niet een hoge prioriteit heeft binnen de gemeente Drimmelen (zie hieronder ook het verzoek van een burger).

Het antwoord op de vraag 'In hoeverre werkt de gemeente structureel aan het cultuuronderwijs?' is meer een politieke vraag, en het antwoord daarop zou rechtsreeks - met een verwijzing aan het coalitieakkoord - bij de betrokken wethouder verkregen kunnen worden. In hoeverre worden de beloftes waargemaakt?

Datzelfde geldt voor de vraag of er bijv. een muziekschool moet komen. Ook die vraag is beleidsmatig van aard, niet onderzoekstechnisch.

3. Energietransitie (SAMEN Drimmelen)

Toelichting fractie

“In hoeverre richt de gemeente Drimmelen zich op alle vormen van duurzame energietransitie? Richt ze zich niet te veel op slechts een enkele vorm? Kan ze meer ondernemen om meer daken van huizen en bedrijven te voorzien van zonnepanelen, om zonnepanelen langs te rijksweg te plaatsen op geluidsschermen, om zonnepanelen te leggen in de spaarbekkens in de Biesbosch? Is het niet mogelijk om de energie die vrijkomt op piekmomenten in te zetten voor de productie van waterstof? Kortom, worden alle mogelijkheden onderzocht?”

Reactie rekenkamer

Inzake de energietransitie werkt de gemeente Drimmelen nauw samen met andere gemeenten in het RES West – Brabant. RES is een afkorting van Regionale Energie Strategie. (<https://reswestbrabant.nl>)

In de nieuwsbrief van september staat het positieve bericht:

In een notendop

Energieregio West-Brabant ligt op koers om de doelen van de Regionale Energiestrategie (RES) te halen. Ook als we specifiek naar de Gemeente Drimmelen kijken. De opwekking van duurzame energie loopt goed. Het gaat in West-Brabant zelfs zo goed dat we met dit tempo in 2025 op ons RES-bod kunnen zitten, als netschaarste geen rol zou spelen. Helaas zijn we met de ontwikkeling van duurzame warmte minder ver dan voorzien. Tenslotte liggen we goed op schema met de uitvoering van de afspraken en acties. De regio West-Brabant heeft een goed samenwerkingsproces ingericht om met knelpunten om te gaan en daarin keuzes te maken.

De voorliggende vraag is van technische aard, namelijk en of alle mogelijkheden optimaal benut worden.

In het coalitieakkoord staat de volgende passage,

- **We hebben in Drimmelen heldere kaders afgesproken in de Regionale Energiestrategie over op welke duurzame bronnen wij in gaan zetten. We houden daaraan vast. Dat betekent geen uitbreiding van de initiatieven die al lopen als het gaat om zon of wind op land. Met onze regiopartners trekken we gezamenlijk op om de bestaande transportschaarste op het elektriciteitsnet zo snel mogelijk weg te werken. Intussen werken we met dezelfde regiopartners aan de RES 2.0.**

Het feit dat de gemeente Drimmelen op koers ligt maakt een onderzoek van de rekenkamer minder relevant.

Te overwegen valt om op termijn een gemeenschappelijk rekenkameronderzoek van de gemeente binnen het RES West – Brabant te initiëren.

4. Maatschappelijke accommodaties (CDA)

Toelichting fractie

“In onze gemeente spelen hierin momenteel veel problemen met als gevolg maatschappelijke onrust. De gemeente lijkt er niet in te slagen deze maatschappelijke accommodaties zoals dorpshuizen op een gezonde manier te laten draaien. Dit heeft grote gevolgen voor verenigingen en hun leden, maar ook de sociale cohesie in dorpskernen in het algemeen.”

Reactie rekenkamer

Het accommodatiebeleid (ook wel: voorzieningenbeleid) is beleid dat de gemeente formuleert aangaande het gewenste niveau van maatschappelijke voorzieningen binnen (of nabij) haar gemeentegrenzen. Het betreft hier primair de beleidskeuzen, gericht op de vraag naar voorzieningen. Dit kunnen accommodaties zijn in bezit van de gemeente, maar beleidsmatige keuzes kunnen er juist ook toe leiden dat het gaat om accommodaties die niet in gemeentelijk eigendom zijn. Bijvoorbeeld omdat een gemeente ervoor kiest zoveel mogelijk gebruik te maken van andere accommodaties en daaraan liever een financiële bijdrage levert (in exploitatie/huur) dan zelf vastgoed in bezit te hebben.

In december 2018 is vastgesteld: ‘Kadernota Maatschappelijke accommodaties in de gemeente Drimmelen 2019 – 2026’

Enkele passages uit deze nota zijn:

- ⋈ De kadernota gaat uit van maatschappelijke accommodaties die een functie vervullen op het gebied van ontmoeting, ontplooiing en opvang, onderwijs, kinder- en buitenschoolse opvang, gemeenschap, welzijn, cultuur, religie, sport en gezondheidszorg. Uitgangspunt is dat deze accommodaties publiekelijk beschikbaar zijn.
- ⋈ In alle dorpskernen zijn maatschappelijke accommodaties aanwezig. Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties houdt de gemeente deze accommodaties in stand. Doel van de gemeente is om in het kader van de leefbaarheid in alle dorpskernen in ieder geval één accommodatie te hebben met een publiek toegankelijk functie ten behoeve van ontmoeting, cultuur, sport en participatie.
- ⋈ Ongeacht leeftijd, geslacht en eventuele beperking moet het voor elke inwoner mogelijk zijn om van een gemeentelijke accommodatie gebruik te maken. Maatschappelijke activiteiten staan hierbij centraal. Doel is om het multifunctioneel gebruik van gemeenschapshuizen en sporthallen toe te laten toenemen. Samen met de exploitanten, gebruikers en zorg- en welzijnsorganisaties zal een uitvoeringsplan worden uitgewerkt. Hierbij wordt gekeken naar huidige afspraken over beheer en exploitatie en of ruimten en inrichting van accommodatie geschikt zijn. Daarbij moet in de dorpskern een goede balans zijn in aanbod van maatschappelijke activiteiten.
- ⋈ De gemeente wil zoveel mogelijk eenduidige invulling geven aan het beheer en exploitatie van de gemeenschapshuizen en sporthallen.
- ⋈ De niet-gemeentelijke accommodaties worden door inwoners en maatschappelijke organisaties in stand gehouden.

De kadernota is nu 4 jaar oud en er nu wordt gesproken van maatschappelijke onrust en het niet kunnen slagen om de accommodaties op een gezonde manier te kunnen laten draaien. Dit wordt niet alleen door de indiener van het onderwerp geconstateerd maar ook door 3 andere partijen.

De rekenkamer heeft inmiddels geconstateerd dat de gemeenteraad op 9 november 2023 een amendement op de begroting 2024 heeft aangenomen, waarin de raad € 45.000 beschikbaar heeft

gesteld t.b.v. een evaluatie van de sociaal-culturele en sportaccommodaties. De strekking van dit amendement (en een eerdere toezegging van het college op 15 december 2022) omvat het nu gevraagde onderzoek door de rekenkamer.

Aangezien het niet verstandig is om twee onderzoeken over (ongeveer) hetzelfde thema uit te voeren, en vanuit het college inmiddels stappen zijn gezet voor de bedoelde evaluatie, ziet de rekenkamer af van het gevraagde onderzoek. Bij raadsbrief van 7 maart jl. is de raad geïnformeerd over de stappen die het college wil zetten. Wel is de rekenkamer bereid om – indien gewenst – een second opinion te geven op de onderzoeksopzet van het door het college geëntameerde evaluatie.

5. Effectiviteit van het 'voorliggend veld' sociaal domein (Groen Drimmelen - VP/D66)

Toelichting fractie

Wij zouden willen insteken op het onderzoeken van het voorliggende veld sociaal domein. Hoe effectief is de preventie aanpak, wat doen we aan ondersteuning van kernen, in hoeverre bereiken we onze doelstellingen en kunnen we stellen dat we inzet van complexe (dure) zorg voorkomen? In de basis komt de vraag erop neer of de inzet van onze collectieve (maatschappelijke) voorzieningen en de vrij toegankelijke (niet geïndiceerde) zorg en ondersteuning meetbaar effectief zijn en in de praktijk voorkomen dat individuele voorzieningen en geïndiceerde zorg ingezet moet worden. We hebben het dan over voorzieningen als algemeen maatschappelijk werk, jongerenwerk, ouderenwerk, welzijnswerk, CJG (advies), ondersteuning en advies op financieel gebied, maar ook subsidies aan sport- en cultuurverenigingen.

We zien in de beleidsnotities vaak dat het effect van deze voorzieningen wordt 'aangenomen', maar dat concrete doelstellingen en meetbare resultaten lang niet altijd worden gekwantificeerd. De vraag is dan ook of een 'preventieclaim' in de praktijk gemeten wordt. In hoeverre zijn de voorzieningen 'bewezen effectief' en hoe monitort en stuurt de gemeente daarop?

Reactie rekenkamer

Het sociaal domein is enorm in beweging. Veel aandacht gaat daarbij uit naar de geïndiceerde zorg (WMO en jeugdhulp), terwijl de relatie met het voorliggend veld van (maatschappelijke) voorzieningen zeker zo belangrijk is, ter voorkomen van (zwaardere) zorg.

Het thema scoort hoog op de selectiecriteria: het heeft een substantieel financieel en maatschappelijk belang, en is een belangrijk element binnen het sociaal domein.

Een onderzoek naar het bereik/toegankelijkheid en de effectiviteit van het voorliggend veld is daarmee een goed onderzoeksthema, al is het 'bewijzen' van de effectiviteit van preventieve voorzieningen best moeilijk.

De rekenkamer stelt daarom voor om het onderwerp nader af te bakenen. Waarbij de relatie tussen het voorliggend veld en de (toegang tot de) geïndiceerde zorg uitdrukkelijk aandacht krijgt.

Onderwerp aangedragen door een inwoner

(De gegevens aan de aanbrengrer zijn bekend bij de rekenkamer)

6. Kunst en Cultuur

“Mijns inziens heeft de gemeente zelf hiervoor te weinig verantwoordelijkheid op zich genomen. Behalve eigen initiatieven van bewoners die bovendien veelal afgewezen worden. Er is veel nieuwbouw gepleegd zonder enige kunst cultuur. Zonder zelfherkenning van buurten of wijken. De oude 1% regeling zou een goede oplossing voor deze verantwoordelijkheid zijn. De gemeente onttrekt zich nu daaraan ondanks voldoende financiële middelen. (teruggaaf gemeentebelasting).”

Reactie rekenkamer

Binnen de gemeente Drimmelen is geen actief beleid inzake kunstwerken en staat dit onderwerp nauwelijks ter bespreking op de diverse agenda's. Het agenderen en bespreekbaar maken in de gemeenteraad is hierbij ons advies. Want het betreft een politieke vraag.

De indiener van het onderwerp zal een bericht van de rekenkamer ontvangen.